

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра лісового господарства

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЛІСОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Методичні рекомендації
для виконання практичних занять здобувачами першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство»

Біла Церква

УДК 630*85:006.063(076)

Ухвалено
науково-методичною радою
Білоцерківського національного аграрного
університету
(Протокол № 6 від 15.04.2025 р.)

Укладачі: **Ситник О.С.**, канд. с.-г. наук, асистент;
Кімейчук І.В., асистент.

Стандартизація лісової продукції: методичні рекомендації для виконання практичних занять здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство» / уклад. О.С. Ситник, І.В. Кімейчук. Біла Церква, 2025. 47 с.

Методичні рекомендації розроблено з метою формування знань і практичних навичок з дисципліни «Стандартизація лісової продукції» в процесі оволодіння методами управління якістю та стандартизації лісоматеріалів. У матеріалах представлені теоретичні основи, порядок виконання практичних завдань, а також глосарій основних термінів та список рекомендованих джерел.

Рецензент: Герасимчук О.П., кандидат технічних наук, доцент кафедри лісового господарства, Луцький національний технічний університет;

Прядка Т.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри геодезії та землеустрою, Білоцерківський національний аграрний університет.

© БНАУ, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП

Практична робота 1. Вивчення порядку роботи з нормативними документами

Практична робота 2. Розробка технічних умов на лісопродукцію

Практична робота 3. Вивчення порядку сертифікації лісопродукції, вибір і опис схеми сертифікації

Практична робота 4. Вивчення порядку сертифікації системи управління якістю лісопродукції на виробництві

Практична робота 5. Вивчення системи одиничних показників якості лісопродукції

Практична робота 6. Дослідження показників якості лісопродукції

Практична робота 7. Розроблення основоположних документів системи управління якістю лісопродукції

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ГЛОСАРІЙ

ДОДАТКИ

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку лісового господарства особливу увагу приділяють стандартизації лісової продукції, яка є важливим елементом забезпечення якості, конкурентоспроможності та екологічної безпеки деревини та виробів із неї. Стандартизація передбачає розробку, впровадження та контроль за дотриманням нормативних вимог, що регламентують основні показники продукції, методи її випробувань, маркування, пакування та транспортування. Дотримання стандартів сприяє ефективному використанню лісових ресурсів, зниженню технологічних втрат та забезпеченню відповідності продукції вимогам внутрішнього та міжнародного ринків [13, 14, 25, 26].

Відповідно до навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю Н4 «Лісове господарство», дисципліна «Стандартизація лісової продукції» є важливим освітнім компонентом, що формує у майбутніх фахівців знання про нормативно-правову базу, основні принципи стандартизації, сертифікацію та оцінку відповідності лісопродукції. Вивчення дисципліни дозволяє оволодіти методами перевірки якості деревини, розрахунку основних параметрів продукції, розуміння принципів гармонізації національних стандартів із міжнародними нормами, а також методів контролю та моніторингу відповідності продукції вимогам екологічної безпеки.

Стандартизація є багатофакторним процесом, що залежить від таких чинників, як деревний вид та якість деревини, технологічні особливості заготівлі та переробки, нормативні вимоги та ринкові тенденції. Оптимізація стандартів сприяє підвищенню ефективності лісогосподарського виробництва, зменшенню кількості відходів та забезпеченню відповідності лісопродукції вимогам екологічної сертифікації [14, 15, 16, 18, 19].

Метою вивчення дисципліни «Стандартизація лісової продукції» є формування у здобувачів компетентностей щодо аналізу та застосування стандартів, проведення контролю якості лісоматеріалів, сертифікації продукції відповідно до міжнародних вимог, а також використання сучасних методів оцінки відповідності. Важливим аспектом є також набуття навичок роботи з нормативною документацією та практичного застосування стандартів у процесах заготівлі, переробки та реалізації лісопродукції.

Загальна мета виконання практичних робіт із дисципліни «Стандартизація лісової продукції» полягає в закріпленні теоретичних знань та застосуванні їх у практичній діяльності, пов'язаній із контролем якості деревини та виробів із неї. Практичні завдання сприяють розвитку навичок роботи з нормативною документацією, аналізу параметрів продукції, оцінки її відповідності стандартам, проведення сертифікації та розробки рекомендацій щодо вдосконалення системи управління якістю.

Вихідними даними для виконання практичних робіт є нормативні документи, технічні характеристики лісопродукції, параметри сертифікації, вимоги до маркування та пакування, а також індивідуальні завдання для проведення розрахунків та аналізу відповідності продукції встановленим стандартам.

Після проходження теоретичного курсу, виконання практичних завдань та їхнього захисту, а також за умови позитивних результатів контрольних заходів, передбачених навчальною програмою, здобувач отримує необхідні знання та навички для ефективного застосування стандартів у професійній діяльності.

Успішність засвоєння освітнього компоненту з дисципліни оцінюється за модульно-рейтинговою системою.

Очікуваними результатами навчання здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр» мають бути досягнуті ними такі програмні результати навчання:

Практичні результати навчання:

ПРН 1.1. Знати основи стандартизації. Володіти інформацією про функціонування органів стандартизації в Україні та світі. Уміти використовувати нормативно-правову базу щодо стандартизації у національних інтересах.

ПРН 2.1. Уміти користуватися технічною документацією на продукцію, прагнути до самоорганізації та самоосвіти при її вивченні.

ПРН 3.1. Розуміти актуальність отримання інформації та уміти використовувати джерела інформації, здійснювати пошук за тематикою навчання та наукових досліджень лісопродукції.

ПРН 17.1. Уміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у процесі виконання вимог органів стандартизації до лісової продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ДСТУ – Н 1. 3 : 2015 Технічні умовами України. Настанови щодо розробляння
2. ДСТУ 2152-93. Вади деревини та дефекти обробки. Терміни і визначення. [Чинний від 1993-07-01]. Вид. офіц. Київ: УкрНДНЦ, 1993. 47 с.
3. ДСТУ 3411:2004. Вимоги до органів сертифікації продукції та порядок їх призначення і надання повноважень на діяльність у системі.
4. ДСТУ 4020-2-2001. Методи обмірювання та визначення об'ємів. Частина 2. Лісоматеріали круглі.
5. ДСТУ EN 1310:2005. Лісоматеріали круглі та пиляні. Методи вимірювання параметрів.
6. ДСТУ EN 1315-1-2001. Класифікація за розмірами. Частина 1. Лісоматеріали круглі листяні. [Чинний від 2003-01-01]. Вид. офіц. Київ: УкрНДНЦ, 2003. 10 с.
7. ДСТУ EN 1315-2-2001. Класифікація за розмірами. Частина 2. Круглі лісоматеріали хвойних порід. [Чинний від 2003-01-01]. Вид. офіц. Київ: УкрНДНЦ, 2003. 10 с.
8. ДСТУ EN 1316:2001. Лісоматеріали круглі листяні. Класифікація за якістю.
9. ДСТУ EN 844-3-2004. Лісоматеріали круглі та пиломатеріали. Терміни та визначення понять. Частина 3. Загальні поняття щодо пиломатеріалів.
10. ДСТУ ENV 1927:2005. Лісоматеріали круглі хвойні. Класифікація за якістю.
11. ДСТУ НННН-1: 2003. Основний складник. Частина 1. Додатковий складник.
12. Збірник технічних умов на класифікацію лісоматеріалів. ДП «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр». Київ, 2019. 245 с.
13. Кириченко Л.С., Мережко Н.В. Основи стандартизації, метрології, управління якістю : навч. посібник. К., Вид-во КНТЕУ, 2001. 423 с.
14. Мережко Н.В. Сертифікація товарів і послуг : підручник. К., Вид-во КНТЕУ, 2002. 246 с.
15. Момот О.І. Менеджмент якості та елементи системи якості : навч. посібник. К., Центр учбової літератури, 2007. 368 с.
16. Осієвська В.В. Основи стандартизації, метрології та управління якістю. К. Вид-во КНТЕУ, 2002. 467 с.
17. Подкоритов В.І. Посібник із вимірювання та оцінки якості деревини в круглому вигляді: підруч. Київ : 2015. 114 с.
18. Росоха Т.Ю. Основи стандартизації, метрології та управління якістю. К., Вид-во КНТЕУ, 1998. 512 с.
19. Саранча Г.А. Метрологія і стандартизація. К., Либідь, 1997. 123 с.
20. ТУ 16.1-00994207-001:2018. «Лісоматеріали круглі та пиляні. Візуальні характеристики. Класифікація, терміни та визначення, способи вимірювання».
21. ТУ 16.1-00994207-003:2018. «Лісоматеріали круглі хвойних та листяних порід. Правила класифікації».

22. ТУ 16.1-00994207-004:2018. «Лісоматеріали круглі. Маркування, сортування, транспортування, приймання, облік та зберігання».
23. ТУУ 16.1-00994207-002:2018. «Лісоматеріали круглі листяних порід. Класифікація за якістю».
24. ТУУ 16.1-00994207-005:2018. Деревина дров'яна. Класифікація, технічні вимоги та облік. [Чинний від 01.01.2019]. К., Держстандарт України, 2019. 125 с.
25. Хрик В.М., Левандовська С.М., Кімейчук І.В. Деревинознавство з основами лісового товарознавства і стандартизації лісової продукції : навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство». Біла Церква. Середняк Т.К., 2023. 234 с.
26. Шаповал М.І. Основи стандартизації і сертифікації : підручник. К., 2000. 414 с.
27. Sytnyk, O., & Kimeichuk, I. (2025). Innovative approaches to standardisation in forest commodity science: Trends and prospects. *Scientific Reports of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, 21(3), 24-36. <https://doi.org/10.31548/dopovidi/3.2025.24>.

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЛІСОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Методичні рекомендації

*до виконання практичних робіт для здобувачів вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня спеціальності Н4 «Лісове господарство»*

СИТНИК Олександр Сергійович

КІМЕЙЧУК Іван Васильович

Редактор: Д.О. Лиценко

Комп'ютерне верстування: І.В. Кімейчук

Здано до складання 08.04.2025. Підпис до друку 16.04.2025.
Формат 60x84'/І₆. Ум. др. арк. 1,96. Тираж 100. Зам. 50. Ціна
Відділ оперативної поліграфії БНАУ.
09117, Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01.